

ÇKDr. — Vgl. मनावी.

मनावु (von मनाव्) adj. *eifrig, anhänglich; begehrend, bittend*: विश्व-
स्य वाचमविदन्मनायोः RV. 1,92,9. प्रति मनावोक्तुधानि कर्णन् 4,24,7.
25,2. प्रियः सुकृतिप्रिय इन्द्रे मनावुः 5.

मनावसु (1. म० + वसु) adj. = स्तुतिधन Sā.; von den Aṣvin gesagt
etwa so v. a. reich an Anhänglichkeit RV. 5,74,1.

मनावी (von मनु) f. Manu's Gattin, oxyt. Çat. Br. 1,1,4,16. parox.
P. 4,1,38. — Vop. 4,26. Kāṭh. 30,1 in Ind. St. 3,462.

मनिङ्गा f. N. pr. eines Flusses MBh. 6,342 (VP. 184). मनिङ्गा ed. Bomb.

मनीक n. Augensalbe Uṇādik. im ÇKDr.

मनीकार् (von मनस् + 1. कर्), करोति Vop. 7,84.

मनीमुपयाम (म० + ग्राम) m. N. pr. eines Dorfes Rāga-Tar. 8,1013.

मनीवक m. N. pr. eines Sohnes des Bhavja, Sohnes des Prija-
vrata, und eines nach ihm benannten Varsha Mārk. P. 53,21. fg.

मनीषी (von मन् f. gaṇa शकन्धादि zu P. 6,1,94, Vārt. 2. Vop. 2,
13. 1) Nachdenken, Verstand, Bedacht Nir. 9,10. Ait. Up. 3,2. AK. 1,
1,4,10. H. 308. HALĀJ. 2,179. RV. 1,34,8. 94,1. 126,1. या नु दृष्ट्वा-
न्कृण्वै मनीषा 163,10. हृदा मनसा मनीषा 61,2. हृदा मनीषा मनसा-
भिक्षतः Kāṭh. 6,9. Çvetācy. Up. 3,13 (wo मन्वीशो steht; vgl. jedoch
Ind. St. 1,427). 4,17. विपन्यवो दीध्यते मनीषा 2,20,1. पुनस्ति धीरो अ-
पेसो मनीषा 3,8,5. ग्राव्यो युजानो अंधरे मनीषा 37,4. 6,67,2. कथा तं
एतदकुमा चिकितं गृत्सस्य पाकस्तवसो मनीषाम् 10,28,5. इन्द्रं नि चिक्युः
कवयो मनीषा 124,9. लोमं वि चिन्वन्तु मनीषया mit Verständniss VS.
23,36. परो मनीषया über das Begreifen, über alle Vorstellung RV. 5,
17,2. 8,61,3. — MAHĀNĀ. Up. in Ind. St. 2,98. वेदि ते हृदयस्थितम् ।
मनीषया MBh. 3,1434. (वनम्) मनीषया ससर्ज 13,2824. मनीषया निर्मल-
या विलोकितम् Kāṣṇ Nitis. 13,58. अतः साधो ऽत्र यत्सारं समुद्धृत्य मनी-
षया Bṛāg. P. 1,1,11. 2,1,36. तथा तद्विषयां धेहि मनीषां मयि 9,27.
Vgl. कुमनीय. — 2) Aeusserung des Nachdenkens und der Weisheit in
Spruch, Gebet, Gedicht u. s. w. Nir. 2,25. RV. 1,110,6. वृक्षी मनी-
षावस्युरहे 3,33,5. अग्निं तष्टेव दीधया मनीषाम् 38,1. अग्निर्मह्यं प्रेड्वो-
चन्मनीषाम् 4,3,3. 6,1. वि पाक्ष्ये गृणते मनीषाम् 11,2. 3. 41,8. 5,11,5.
अर्घते मनीषाम् 7,22,4. 24,2. 34,1. 83,1. 9,68,8. नव्यसी 10,4,6. 111,1.
— 3) Bitte, Begehren: उत प्रजापयो ऽविदो मनीषाम् erfüllttest den Wunsch
RV. 5,83,10. अयं मनीषामुंशतीर्मज्ञीगः 6,47,3.

मनीषिका (von मनीषा) f. Einsicht, Verstand: आर्यमनीषिकया Bṛāg.
P. 5,13,26. स्वमनीषिकया nach eigenem Verstande, — Gutdünken De-
varāśa bei Roth, Nir. LI.

मनीषित (wie oben) adj. gewünscht: ब्रूयश्चैनं भद्रे यत्ते कार्यं मनीषितम्
MBh. 5,6056. 7017. 13,307. 4882. मनीषितानामर्थानां प्राप्तिः HARIV.
7397. ÇATR. 14,108. मनीषिताः सन्ति गृहे ऽपि देवताः KUMĀRAS. 5,4. n.
Wunsch, Verlangen: तत्तस्य दद्याच्च रविर्मनीषितम् MBh. 3,205. 3,1096.
मनीषितेन स तहर्त्तपो भविष्यति HARIV. 7681. RAGH. 5,33. KATHĀS.
23,195. 32,130. 137. 71,210. Bṛāg. P. 2,9,21. 4,21,20. Vāju-P. bei Muir,
ST. 1,30, N. 55. यथामनीषितम् nach Wunsch HARIV. 14138.

मनीषिन् (wie oben) adj. 1) nachdenkend, verständig, weise NAIGH.
3,15. AK. 2,7,5. H. 341. HALĀJ. 2,177. RV. 2,21,5. ब्राह्मण 1,164,45.
9,72,6. die Marut 5,57,2. Indra AV. 8,5,3. ऋषि 8. VS. 19,80. 34,2.

Soma RV. 2,10,1. 9,96,8. — Kāṭh. 3,4. M. 1,17. 2,14. 89. 190. 3,
182. BHAG. 2,51. MBh. 3,15708. 12,13619. 15,1040. R. 2,47,3. RAGH.
1,11. 25. 3,44. KUMĀRAS. 1,28. 3,39. Spr. 641. 1964. 2298. 2689. 2843.
4316. MĀRK. P. 18,57. Schol. zu AV. Prāt. 4,35. S. 261 (I, 1) ÇRUT. 24
(wo मनीषिणा instr. und विपरीतपूर्वा Name des Metrums ist). Vgl. कु०.
— 2) Andacht darbringend, betend, lobend RV. 1,182,1. 3,10,1. भूर्नि
मनीषी कृते त्वामित् 7,22,6. 8,5,16. 14,2. 43,19. 44,19. 9,64,13. 10,
63,17. अवीवशस्त मतिर्मनीषिणीः 64,15.

मनु (von मन्) Uṇādis. 1,11. 3 Mal oxytoniert in der Verbindung मना-
वधि RV. 8,61,2. 9,63,8. 63,16. 1) m. a) Mensch ÇABDAR. im ÇKDr. sg.
coll. Menschheit: मनोर्विषयं वेदिमे राय ईशते RV. 8,47,4. मृत्युबन्धवो
मनवः स्मसि 18,22. 27,14. 21. प्रज्ञा मनूनाम् 1,96,2. मनु, जन 130,5. 2,
19,4. प्रोचयन्मनवे केतुमङ्गम् 3,34,4. मनोर्षज्ञियाः (देवाः) 10,36,10.
40,9. 31,5. अविन्दुज्योतिर्मनवे कृषिर्मते 43,8. येन ज्योतीर्ष्यायवे मनवे
च विवेदिथ 8,15,5. 4,26,4. इन्द्रो अयो मनवे ससुतस्कः 28,1. VS. 13,49.
TAIT. ĀR. 1,4,3. देवेह, मन्विह Ait. Br. 2,34. Mann RV. 10,62,8.
ग्रामणीर्मा रिप्यन्मनुः 11. Im Gegensatz zu dämonischen Wesen: मनवे
शास्त्रज्ञात्तत्तत् कृत्वा मन्व्ययत् 1,130,8. कृता दस्योर्मनोर्वधः 8,87,6. 9,
92,5. ये मनुं चक्रुर्हपरं दसाय 6,21,11. die Rbhu heissen Menschenöhne:
मनोर्नपातः 3,60,3. — b) Manu, der Mensch im ausgezeichneten Sinne,
Vater der Menschen RV. 1,80,16. यानि मनुर्वृणीता यिता नः 2,33,13.
8,52,1. 10,100,5. AV. 14,2,41. ग्रामणी TBa. 1,1,4,8 (vgl. RV. 10,62,
11). TS. 1,3,1. 3. 7,3,15. 3. von Praṣāpati zum König gesalbt Ait.
Br. 8,7. Varuṇa, Praṣāpati, Manu TBa. 2,2,5,3. मनुः प्रजातिं भू-
मानमगच्छत् PAṆĀV. Br. 13,3,15. मनुर्मनुष्याश्च तथा जनयामास R. 3,20,
30. erster Opferer: नि त्वामग्ने मनुर्दधे ज्योतिर्ज्ञानाय शशते RV. 1,36,19
(vgl. 5,21,1). 7,2,3. येभ्यो होत्रा प्रथमामार्येभ्यो मनुः सन्निधाग्निः 10,63,7.
53,6. 69,3. यथापवथा मनवे वयोधाः 9,96,12. यामवथा मनुष्यता दध्य-
द्विपमत्तं 1,80,16. TS. 5,4,10,5. Erfinder religiöser Cerimonien TBa.
1,3,6,3. TS. 1,7,1,3. 2,3,9. 1. 6,3,1. 3,3,1. 5,4,10,5. 6,6,6. 1. Kāṭh.
8,15. ÇAT. Br. 1,1,1,14. fgg. 4,2,5. 3,4,7. 6,2,5,3. Manu und die
Fluth 1,8,1,1. fgg. मनुर्वोदशित्यत् Kāṭh. 11,2. MATS. 1. fgg. मनो-
र्वसर्पणम् ÇAT. Br. 1,8,1,8. Neben andern Rshi genannt: Kaṇva,
Atri, Manu RV. 1,139,9. Çāju, Atri, Manu 112,6. अहं मनुर्वमं
सूर्यश्चाहं कालीयौ ऋषिरस्मि (sagt Indra; nach Sā. so v. a. प्रजापति)
4,26,1. याभिर्मनुं प्ररमिषा समावृतम् 1,112,18. vertheilt seine Habe an
seine Söhne, unter denen Nābhānedishṭha ist, Ait. Br. 3,14. TS.
3,1,9,4. seine Nachkommenschaft die Viçvê devāḥ u. s. w. HARIV.
12478. fgg. (पातु) वलामिन्द्रा वलपतिर्मनुर्मन्ये मतिं तथा SUG. 1. 17,4.
Manu wird zu den göttlichen Wesen des oberen Gebietes gezählt
NAIGH. 3,6. NIR. 12,33. heisst Praṣāpati (= मन्वत्तरकारिन् Schol.)
VS. 11,66. मनोर्श्चासि 37,12; vgl. ÇAT. Br. 14,1,2,25. Es werden Ma-
nu's mit vielerlei patronymischen Bezeichnungen genannt: α) Sāṁva-
raṇa oder Sāṁvaraṇi; Indra trinkt bei ihm Soma VĀLAHU. 3,1.
Liedverfasser von RV. 9,101. — β) Vivasvant oder Vaivasvata:
यथा मनो विवस्वति सोमं शक्रार्पिवः सुतम् VĀLAHU. 4,1. AV. 8,10,24.
मनोर्विवस्वतस्य मनुष्या विशाः Aṣv. ÇR. 10,7. ÇAT. Br. 13,4,2,3. er ist
Sohn des Āditja und eines der Saraṇjū gleichenden Weibes oder